OIKEUSMINISTERIÖ

Lainvalmisteluosasto
Rikos- ja prosessioikeuden yksikkö
Lainsäädäntöneuvos Sami Kiriakos

LAUSUNTO
27.4.2017

HE 43/2018 vp
OM 253/43/2017

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia: HE 43/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta sekä laeiksi laivaväen luetteloimisesta annetun lain ja merityösopimuslain 1 luvun 3 §:n 5 momentin kumoamisesta

Rangaistussäännökset

Kuten hallituksen esityksessä todetaan (s. 10) oikeusministeriö esitti lausunnossaan huomioita tarpeesta tarkentaa aluksen päällikön 9 §:n mukaista vastuuta koskevia säännöksiä sekä ehdotettuja rangaistussäännöksiä. Oikeusministeriö katsoo, että sen lausunnossa todettuja seikkoja on otettu esityksessä huomioon.

Lakiehdotuksessa voisi oikeusministeriön näkemyksen mukaan vielä selventää seuraavia seikkoja:

1. Lain 6 a §:ssä tarkoitettu miehitystodistuksen hakeminen olisi asetuksella säädettyyn vähimmäismiehityksestä huolehtimiseen nähden vaihtoehtoista, mikä ilmenee esityksen perusteluista (s. 13 ja 20). Tämä vaihtoehtoisuus ei lain 6 a §:n tai 9 §:n 1 momentin 1 kohdan sanamuotojen nojalla kuitenkaan ilmene selväsanaisesti. Lisäksi 9 §:n 1 momentin 1 kohta ja 39 §:n 1 momentin 2 kohta on kirjoitettu niin kuin 6 a §:ssä tarkoitetun miehitystodistuksen *hakemiseen* voisi olla velvollisuus, mikä ei näytä pitävän missään tilanteessa paikkansa – velvollisuus koskee aluksen *miehittämistä* 6 a §:ssä tarkoitetun miehitystodistuksen mukaisesti silloin, kun sellainen on vapaaehtoisesti haettu. Jotta rangaistussäännös olisi riittävän täsmällinen ja linjassa lain muiden säännösten kanssa, lakiehdotuksen 9 ja 39 §:n sanamuotoa olisi hyvä täsmentää.

2. Lakiehdotuksen 9 §:n 2 momentin mukaan aluksen päällikön olisi ”huolehdittava siitä, että ”*alus on miehitetty matkakohtaisesti vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen turvallisesti*”. Myös tämän velvoitteen rikkomisesta säädettäisiin rangaistus 39 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Velvoitetta on lausuntokierroksen jälkeen täsmennetty säännöksessä ja sen perusteluissa, mitä oikeusministeriö pitää myönteisenä. Perustelujen mukaan ”*päällikön on tällöin varmistettava, että aluksen laivaväen lukumäärä, kokoonpano ja käyttö jokaisella matkalla on sellainen, että aluksen kuljettaminen, huolto, turvallisuustoiminnot, kiinnittäminen ja taloushuolto toimivat*.” (s. 13). Oikeusministeriö katsoo, että täsmennyksistä huolimatta velvoitetta olisi hyvä vielä selventää, koska kyse on rangaistavan teon määrittelystä. Perusteluissa voisi esimerkiksi kuvata tyypillisiä tilanteita tai olosuhteita, joissa pelkkä miehitystodistuksen mukaisesta miehityksestä tai 6 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta vähimmäismiehityksestä huolehtiminen ei riittäisi sen varmistamiseen, että alus on matkakohtaisesti vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen turvallisesti miehitetty.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi